

Vladimír Ossif

kurátorka: Zuzana Bartošová

vernisáž: 4.11. 2021, 19:00

trvanie výstavy do 2. decembra 2021

ZAHORIAN & VAN ESPEN Bratislava

Ako osobnosť je Vladimír Ossif typ nomáda. Jeho vášňou však nie je cestovanie, hoci by sa to mohlo zdať. On túži zotrvať na miestach, ktoré sa mu páčia, kde sa dobre cíti, ku ktorým má hlbší vzťah. Tam chce ostať. Žiť a tvoriť. Byť niekým, kto tam patrí. Pri spätnom pohľade je pre neho Paríž, Madrid, Ortaffa, ale aj Bratislava, New York či Havana domovom. Predpokladom pre optimálne zvládnutie presunov medzi týmito mestami a zabývanie sa v nich, je jeho nesporná sociálna inteligencia. Ale nielen ona. Predovšetkým presvedčivosť jeho maliarskej tvorby je mostom, ktorý mu otvára dvere, priestory a možnosti na predtým nepoznaných miestach.

Ako neznámy emigrant v Paríži, bez finančných prostriedkov, sa Vladimír Ossif dokázal o seba postarať. Na Ecole nationale supérieure des arts décoratifs si doplnil aj rozšíril vedomosti a obzory, ktoré predtým získal na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Už v roku 1985, keď končil svoje štúdium, vyšla kniha mladej parížskej kritičky Geneviève Bénamou *Sensibilités contemporaines. 70 artistes d'origine tchèque et slovaque hors Tchécoslovaquie 1970-1984 (Súčasná senzibilita. 70 pôvodom českých a slovenských umelcov mimo Československa 1970 – 1984)*, ktorá sa o výtvarnú tvorbu umelcov v Československu zaujímala už koncom sedemdesiatych rokov. Po publikovaní svojho výskumu v ateliéroch umelcov Prahy, Brna a Bratislavy (*L'Art aujourd'hui en Tchécoslovaquie / Súčasná umenie v Československu, Paríž 1979*) sa aj naďalej venovala sledovaniu osudov maliarov, sochárov a grafikov pochádzajúcich vtedy ešte zo spoločnej republiky žijúcich v emigrácii. S pomocou výberu textov od mnohých autorov i samotných umelcov podala zasvätený pohľad na tvorbu viacerých významných českých a slovenských autorov. Do tohto kontextu zaradila aj tvorbu Vladimíra Ossifa. V jeho ranej tvorbe ju zaujalo najmä stvárnenie svetla. Gérard Barrière videl okrem neho „v niektorých plátnach chvejúce sa náznaky kryštálov“ (1988).

Ossifovej tvorbe sa v priebehu času venovali aj ďalší významní kritici umenia, ako francúzski, tak slovenskí. Henri-François Debailleux upozornil na zmenu jej tvaroslovia, ktoré nazval „pružnou geometriou“, pričom „od plátna k plátnu, ba aj v rámci každého z plátien sa tvary menia, pohrávajú sa s vlastnými obrysami a s usilujú, aby boli viac-menej neurčité...“ (1993). Ján Abelovský ocenil Ossifovu „schopnosť údivu... nad duchovným rozmerom triviality“. A konštatoval, že v svojich obrazoch využil „zostup k elementárnemu“ tvarosloviu, k „prostej ikonografii... základných geometrických obrazcov... a zdržanlivú farebnosť.“ (1996). Pascal Bonafou upozornil na „naliehavosť“ Ossifových kompozícií, ku ktorých pochopeniu divák potrebuje „dostatok času, aby za uhlami a krivkami, ktoré sa pnú, lámu a triešťa“ rozpoznal ich podstatu (1996). Zora Rusinová konštatovala v umelcovej zrelej tvorbe nástup „koordinovaného systému znakov“ a vyzdvihla jeho „zmysel pre tektonickú výstavbu obrazového priestoru“. Spôsob jeho maľby dala do súvislosti s „fenoménom francúzskej maľby support surface“ (2006). Sám Vladimír Ossif v rozhovore so Silviou van Espen na jej otázku o súvislosti abstraktnej geometrie a jej možnou inšpiráciou New Yorkom, priznáva fascináciu týmto mestom, jeho ulicami, verejným životom vrátane „sprejového sveta, ktorý je tu všade prítomný“ (2011).

Od týchto charakteristík Ossifovej tvorby ubehol pomerne dlhý čas. Spätný pohľad ňu z pozície tej aktuálnej, ktorú prezentuje súčasná výstava, umožňuje hľadať spoločného menovateľa jej meniacej sa podoby. Odhliadnuc od ranych diel, v ktorých rezonovala štruktúrna maľba, transparentnosť farebných plôch a neskôr obdiv k Miróovi a Tāpiesovi, možno v celej nasledujúcej vnímať postupný prerod k abstraktnej geometrii. V jej uvoľnenej podobe čoraz viac vystupuje do popredia umelcovo očarenie fenoménom mesta, k čomu sa i sám priznal. Pritkanie jeho dynamike, urbanizmu celku i geometrickým

súradnicam architektúr a ich detailov. Hravé kombinovanie a striedanie uhlov pohľadu stvárňovania prvkov, ktoré by mohli evokovať realitu podčiarkuje jeho chuť zotrvať v anonymite znakovej abstrakcie. Veľkorozmerné obrazy, ktoré vo svojej výške niekedy dosahujú viac ako tri metre, Vladimír Ossif vytvára, vodorovne, na dlážke svojho ateliéru, ako to má od svojich začiatkov vo zvyku. Rovnako pracovali aj umelci skupiny Supports/ Surfaces. Na tento „fenomén francúzskej maľby“ rezonujúci v Ossifovej tvorbe upozornila už Zora Rusinová. Možno upresniť, že ide o konkrétne autorské zoskupenie, ktoré s uvedeným názvom pôsobilo od konca šesťdesiatych rokov. Jeho členovia priznali inšpiráciu talianskym Arte Povera a parížskym Novým realizmom. Zároveň však svojou tvorbou potvrdili význam maľby v čase jej maximálneho spochybnenia.

Aj z tohto stanoviska, ktoré je Ossifovi zrejme mentálne blízke, možno vysvetliť jeho vernosť obrazovým kompozíciám. V nich hrá proces maľby, a to všetkými dostupnými technikami a nástrojmi, či už ide o štetec, špachtľu, alebo odtlačky valčekov, ako je to na prítomných kompozíciách, dôležitú úlohu. Nimi umelec vytvára stopy v imaginárnom dynamickom priestore plátien. Ten vzniká ich stretmi, krížením a prekrývaním. Napriek svojmu abstraktnému charakteru kompozície evokujú asociácie na industriálne krajiny, ktoré pretínajú odtlačky pneumatík áut, či drôtené pletivá plotov.

Relatívne novým fenoménom Ossifovej tvorby je asketická farebnosť. Dominuje monochrómnosť čiernych stôp na bielom či ešte belšom podklade, často spochybnenom transparentnými sivými alebo sivomodrými plochami. Odtlačky valčekov priamej červenej alebo terakotovej farby a segmenty oválov sieny pálenej, či vznášajúce sa neurčité ovoidy porcelánovo modrej, tiež kráľovskej fialovej, podčiarkujú hĺbku kompozícií. Slobodomyselnú farebnosť a tvarovú hravosť, ktorá komunikovala umelcov optimizmus predošlých období jeho tvorby, vystriedali jednoznačné veľkorysé gestá. Tlmočia nevšednú životnú energiu, ktorá rezonuje s dynamikou jeho vlastného života. / Zuzana Bartošová

Vladimír Ossif, (*1954, Prešov). 1974-1980 štúdium na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave, 1982 emigrácia z Československa do Francúzska, 1983-1985 štúdium na Ecole nationale supérieure des arts decoratifs v Paríži. 1984-1986 rezident Cité internationale des arts v Paríži, 1989-1991 rezident Casa Velasquez v Madride. 1991 ateliér v Ortaffe (oblasť Katalánska v južnom Francúzsku). 1995-1996 pobyt v New Yorku. Od 1997 ateliér v Bratislave. 2008-2011 tvorivé pobyty v New Yorku a v Paríži. Od 2014 paralelný ateliér v Havane na Kube.

Samostatné výstavy: Kolín nad Rýnom, Paríž, Mühlbach, Madrid, Bratislava, Košice, Ceret, Praha, Opole, Krnov, Norimberg, Budapešť, Mníchov, Nitra, Berlín, Viedeň, Trnava, Poprad, Zvolen, Banská Bystrica, New York (vo viacerých mestách opakovane).

Skupinové výstavy: Montrouge, Kolín nad Rýnom, Paríž, Madrid, Ženeva, Praha, Prešov, Pau, Malorca, Madrid, , Saint Etienne, Ceret, Bratislava, Norimberg, Dolný Kubín, Košice, Banská Bystrica, Krasieczin, Oradea, Debrecín (vo viacerých mestách opakovane).

Projekt podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia. 